

N:o 20.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till lag om hvad i vissa fall bör iakttagas, då byggnad uppförts utöfver tomtgräns; gifven Stockholms slott den 31 januari 1891.

Med öfverlemnande af statsrådets och högsta domstolens i ärendet förda protokoll, vill Kongl. Maj:t härigenom, jemlikt 87 § regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om hvad i vissa fall bör iakttagas, då byggnad uppförts utöfver tomtgräns.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Uppföres inom område, för hvilket stadsplan blifvit faststæld, byggnad i läge, som för densamma i föreskrifven ordning utstakats, men visar sig sedan, att byggnaden skjuter in på grannes tomt; vare, derest byggnadens nedrifvande eller ändring skulle medföra märklig kostnad eller olägenhet för egaren, denne ej skyldig att afträda den intagna marken, förr än byggnaden nedrifves eller afbrinner. För det intrång, granne lider af byggnaden, njute denne ersättning, der han icke hellre vill afstå tomtdelen emot lösen.

Inkräktar sålunda uppförd byggnad å gata, må byggnaden, mot ersättning till samhället, qvarstå till dess den nedrifves eller afbrinner.

Ändring, som är att hänföra till nybyggnad, må icke vidtagas å byggnaden, der ej egaren till den intagna marken det medgifver.

2 §.

Har, förrän denna lag trädt i kraft, byggnad uppförts inom planlagdt område så, att den skjuter öfver gränsen till grannes tomt eller gatulinien, vare lag som i 1 § sägs, såvida icke visas kan, att inkräkningen tillkommit med afsigt och, der byggnaden öfvergått till ny egare, att denne vid förvärfvandet vetat, att inkräkning skett och varit afsigtlig.

3 §.

Skall lösen eller ersättning enligt denna lag utgå, bestämmes beloppet, der ej öfverenskommelse kan träffas, i den ordning, som sägs i förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866.

4 §.

Denna lag gäller icke om trappa, som skjuter öfver gatulinien.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Aug. Östergren.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
onsdagen den 13 oktober 1886,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern THEMPTANDER,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
friherre VON OTTER,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
RYDING,
VON KRUSENSTJERNA,
friherre TAMM.

10:o.

Föredragande departementschefen statsrådet von Steyern anmälde i underdånighet de från länsstyrelserna samt öfverintendentsembetet inkomna utlåtanden öfver det af komiterade den 24 augusti 1885 afgifna förslag till lag angående stadsplan och tomtindelning med dithörande författningar, jemte komiterades i anledning af nämnda utlåtanden afgifna yttrande; och hemställde föredraganden att Kongl. Maj:t behagade för det ändamål, 87 § regeringsformen omförmåler, inhemta högsta domstolens utlåtande öfver komiterades förslag till lag angående stadsplan och tomtindelning, till särskilda förordningar angående ändring dels i 14 § af förordningen den 16 juni 1875 om lagfart å fång till fast egen-

dom, dels i 13 § af förordningen samma dag om inteckning i fast egen-
dom och dels af bestämmelserna om rättegång i skiftesmål i stad, samt
till lag om hvad i vissa fall bör iakttagas, då byggnad uppförts utöfver
tomtgräns, sådana dessa förslag finnas bifogade detta protokoll — —
— — — — —

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda
hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lemna nådigt
bifall.

Ex protocollo

Otto Rooth.

Förslag

till

lag om hvad i vissa fall bör iakttagas, då byggnad uppförts utöfver tomtgräns.

1 §.

Då inom område, för hvilket stadsplan blifvit faststald, byggnad uppföres i läge, som för densamma i föreskrifven ordning utstakats, och sedermera visar sig, att byggnaden skjuter in på grannes tomt, vare, derest byggnadens nedrifvande eller ändring skulle medföra märklig kostnad eller olägenhet för egaren, denne ej skyldig afträda den intagna marken, förr än byggnaden afbrinner eller nedrifves. För det intrång, granne lider af byggnaden, njute han ersättning, der han icke hellre vill afstå tomtdelen emot lösen.

Inkräktar så uppförd byggnad på gata, må byggnaden emot ersättning till samhället kvarstå, till dess densamma afbrinner eller nedrifves.

Ändring, som är att hänföra till nybyggnad, må icke vidtagas å byggnaden, der ej egaren till den intagna marken det medgifver.

2 §.

Har, förr än denna lag trädt i kraft, byggnad uppförts inom planlagt område, så att densamma skjuter öfver gränsen till grannes tomt eller gatulinien, vare lag som i § 1 sägs, såvida icke visas kan, att inkräkningen tillkommit med afsigt och, der byggnaden öfvergått till ny egare, att denne vid förvärfvandet vetat, att inkräkningen skett och varit afsigtlig.

3 §.

Skall lösen eller ersättning enligt denna lag utgå, bestämmes beloppet, der öfverenskommelse derom ej kan träffas, i den ordning, som sägs i lagen angående stadsplan och tomtindelning.

4 §.

Denna lag gäller icke om trappa, som skjuter öfver gatulinien.

Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet i Kongl. Maj:ts högsta domstol onsdagen den 20 april 1887.

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: WRETMAN,
VON HOFSTEN,
SVEDELIUS,
ÖSTERGREN,
GLIMSTEDT,
AHLGREN.

Justitierådet Naumann, hvilken öfvervarit föredragningen af nedan omförmälda lagärenden, anmäldes vara af sjukdom hindrad att i dessas slutliga behandling deltaga.

Sedan, enligt högsta domstolens beslut den 17 november nästlidna år, mellan högsta domstolens ledamöter cirkulerat de till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlemnade förslag till

- 1:o lag angående stadsplan och tomtindelning;
- 2:o förordning angående ändring i 14 § af förordningen den 16 juni 1875 om lagfart å fång till fast egendom;
- 3:o förordning angående ändring i 13 § af förordningen den 16 juni 1875 om inteckning i fast egendom;
- 4:o förordning angående ändring af bestämmelserna om rättegång i skiftesmål i stad; samt
- 5:o lag om hvad i vissa fall bör iakttagas, då byggnad uppförts utöfver tomtgräns; så företogos nu dessa ärenden till slutlig behandling; varande berörda förslag bilagda detta protokoll.

5:o. Förslag till lag om hvad i vissa fall bör iakttagas, då byggnad uppförts utöfver tomtgräns.

Justitieråden *Svedelius* och *Ahlgren* lemnade förslaget utan anmärkning.

Justitieråden *von Hofsten*, *Östergren* och *Glimstedt* förmälde sig lemna förslaget utan annan anmärkning, än att de ansågo lösen eller ersättning, som enligt lagen skulle utgå, der öfverenskommelse ej kunde träffas, böra bestämmas i den ordning, som sägs i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof.

Justitierådet *Wretman* yttrade:

Om tomtegare iakttager allt hvad på honom ankommer för att på lagligt sätt uppföra sin byggnad, men i följd af felaktig utstakning af den af samhället anstälde tjänsteman råkar intränga med byggnad på gata, synes det vara obilligt att tomtegaren för sådant intrång skall vara skyldig att till samhället utgifva ersättning. Bestämmelsen härom i 2:dra stycket bör därför utgå, och åt stycket gifvas denna lydelse: »Inkräftar så uppförd byggnad på gata, må byggnaden kvarstå till dess densamma afbrinner eller nedrifves.»

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
lördagen den 31 januari 1891,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern friherre ÅKERHJELM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve LEWENHAUPT,
Statsråden: herr friherre VON OTTER,
herr WENNERBERG,
friherre PALMSTIERNA,
friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHJELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
Justitieråden: HERSLOW,
WESTMAN.

Departementschefen, statsrådet Östergren anförde:

2:o.

»Genom nådigt bref den 19 maj 1885 har Eders Kongl. Maj:t till de för utarbetande af förslag till lag angående stadsplan och tomtreglering utsedde komiterade öfverlemnadt en hos Eders Kongl. Maj:t af styrelsen för Stockholms fastighetsegareförening, enligt uppdrag af föreningen, gjord underdånig framställning om utsträckt tillämpning af förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof till sådana fall, der byggnad i stad, utan svek eller

vållande af egaren, till större eller mindre del insköte på angränsande tomt, samt anbefalt komiterade att deröfver afgifva utlåtande och utarbeta det förslag till lagbestämmelser i ämnet, som kunde anses af behofvet påkalladt. När komiterade den 24 augusti 1885 afgåfvo förslag till lag angående stadsplan och tomtindelning samt deraf föranledda författningsförslag, aflemnades tillika ett af komiterade utarbetadt förslag till lag om hvad i vissa fall bör iakttagas, då byggnad uppförts utöfver tomtgräns; och har högsta domstolen, hvars utlåtande öfver förslaget blifvit jemlikt 87 § regeringsformen infordradt, den 20 april 1887 afgifvit sådant utlåtande. Jag anhåller nu att få göra detta förslag till föremål för Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning.»

Efter att hafva redogjort för innehållet af lagförslaget samt de i högsta domstolen vid förslagets granskning afgifna yttranden, anförde departementschefen vidare:

»Förevarande lagförslag, hvilket icke står i något inre samband med öfriga, af komiterade framlagda förslag, afser att undanrödja olägenheter, hvilka flerstädes lära förekomma och för hvilkas afhjelpande bestående lagstiftning icke lemna tillfredsställande utväg. Förslaget synes mig vara bygd på riktiga grunder och egnadt att fylla det ändamål, som dermed afsetts. Den hänvisning, som i 3 §, beträffande lösen eller ersättning för inkräktad tomtmark, lemnas till komiterades förslag till lag om stadsplan och tomtindelning, måste, sedan sistnämnda lagförslag, på grund af Eders Kongl. Maj:ts förut i dag fattade beslut, komma att förfalla, ersättas med annan föreskrift; och torde, på sätt inom högsta domstolen blifvit hemställt, lämpligen kunna i sådant afseende hänvisas till förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866.

Jag hemställer alltså att förslaget, med den ändring, nu af mig förordats, samt med några jemkningar i redaktionen, hvilka jag ansett nödiga, måtte af Eders Kongl. Maj:t godkännas och jemlikt 87 § regeringsformen Riksdagen till antagande föreläggas.»

Till denna, af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lemna bifall; och skulle proposition i ämnet till Riksdagen aflåtas i enlighet med bilagan litt. A vid detta protokoll.

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.